

κ.ά.) γονατάτσι Μεγίστ. κ.ά. γονατάκιος ό, Μακεδ. (Βελβ.) — Κορ. Ἀρχ., 55.

Ἐκ τοῦ οὗς. γόνατο καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -άκι. Εἰς τὸν τύπ. γονατάκιος τὸς κατ' ἀναλογίαν πρὸς ἄλλα ἐπίρρ., οἷον ἀποταχιάς, ὁψαργάς κ.τ.τ.

1) Τὸ γόνυ μὲ ὑποκορ. καὶ θωπευτ. σημ. κοιν.: Ἐχτύπησε - πονάει τὸ γονατάκι τοῦ παιδιοῦ κοιν. Πότε θὰ γνωρίσω αὐτὸ τὸ γονατάκι μου νὰ γένη ἀδελφίσιο! Ἐρεικ. Ἀκούμπησε τὸ ἓνα τὸν χέρι 'ς τὸ γονατάκι τῆς Γ. Ψυχάρ., Ἀγν., 172. || Φρ. Γαμῶ σε, διᾶλε, τὸ γόνα σου καὶ τὸ γονατάκι σου! (διᾶλε = διᾶβόλε· ὕβρις) Πελοπν. (Βερεστ.) || Ἄσμ.

Ὅντας σὲ γλυκοθυμηθῶ, πάνω 'ς τὸν παμπαφίγκο, τρέμουν τὰ γονατάκια μου καὶ τὴν καρδιά μου σφίγγω Μεγίστ. 2) Εἶδος ἀγρίου ἐδωδίου πόας Ἐρεικ. Κερκ. Παξ. 3) Ὡς ἐπίρρ., γονυκλινῶς Θεσσ. (Ναρθάκ.) Θράκ. (Σουφλ.) Κέρκ. Μακεδ. (Βελβ.) Παξ.: Κι ἀπὸ ἑνας ἑνας παίμι κουντὰ τ' κ' ἔλιγι τὰ γονατάκια (= γονυπετῶς) Βελβ.

γονατάρα ἡ, Εὐβ. Πελοπν. (Ἀγριᾶν. Αἴγ. Ἀχαῖα Βούτσ. Βραχν. Γορτυν. Δίβρ. Δυρράχ. Καλάβρυτ. Κάμπος Λακων. Κλειτορ. Κλουτσινόχ. Κοντοβάζ. Κορινθ. Λακεδ. Λάλ. Λάμπ. Μηλ. Παιδεμέν. Πιάν. Ποταμ. Σκορτσιν. Τρίκκ. κ.ά.). Στερελλ. (Ἀνάληψ. Ἀράχ. Παρνασσ. Τοπόλ. κ.ά.) — Λεξ. Αἰν. Βλαστ. 332 γονατάρα Εὐβ. (Στρόπον. κ.ά.) Στερελλ. (Γαλαξ. Παρνασσ. Χρισ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γονατάρει κατὰ τύπ. μεγεθ.

1) Μέγα γόνυ Πελοπν. (Βούτσ. Γορτυν. Δίβρ. Καλάβρυτ. Κοντοβάζ. κ.ά.) 2) Εἰδικὴ μαλλίνη, ἄνευ πέλματος συνήθως, περικνημὶς τῶν φουστανελλοφόρων φθάνουσα μέχρι τῶν γονάτων Πελοπν. (Αἴγ. Βούτσ. Γορτυν. Δίβρ. Δυρράχ. Καλάβρυτ. Κάμπος Λακων. Λάλ. Σκορτσιν. Τρίκκ. κ.ά.) Στερελλ. (Τοπόλ. κ.ά.) Συνών. ποδονάρι, σκαλτσά, σκαλτσούνι, τσουράπι. 3) Καλτσοδέτης, συνήθως θυσανωτὸς κατὰ τὰ δύο τοῦ ἄκρου, μὲ τὸν ὅποιον οἱ φουστανελλοφόροι ἢ αἱ γυναῖκες δένουν κάτωθεν τοῦ γόνατος τὰς εἰδικὰς περικνημίδας τῶν Εὐβ. (Στρόπον. κ.ά.) Πελοπν. (Ἀγριᾶν. Ἀχαῖα Βραχν. Γορτυν. Καλάβρυτ. Κλειτορ. Κορινθ. Λακεδ. Λάμπ. Μηλ. Πιάν. κ.ά.) Στερελλ. (Ἀνάληψ. Ἀράχ. Γαλαξ. Παρνασσ. Χρισ.) — Λεξ. Αἰν. Βλαστ. ἐνθ' ἄν.: Τὸ ζουνάρι ἦταν συνήθως μεταξωτό, ὅπως καὶ οἱ γονατάρεις Ἀράχ. Λέσ' τ' γονατάρα σ', μὴν τὴν πατήσης καὶ π' στομ' θῆς (= πέσης πρόμυτα) Β. Εὐβ. Νιὰ γονατάρα χιόνι (ὕψος χιόνος μέχρι τοῦ γόνατος περίπου, μέχρι δηλαδὴ τοῦ σημείου, ὅπου προσδένεται ἡ γονατάρει) Στρόπον. || Ἄσμ.

Μωρή, κι ἂν κἀνης τοῦ πιδί, μὲ τί θὰ 'νι τοῦ δέσι σου;

— Μὴ τὴ γονατάρει του· μὴ τὴν καλτσοδέτα του

Παρνασσ. Συνών. βουδέτης, γουδέτα, καλτσοδέτα. β) Καλτσοδέτης, προσεραμμένος ἐπὶ εἰδικῶν χειροπλέκτων γυναικείων περικνημίδων, διὰ τοῦ ὁποίου δένονται αὐταὶ ὀλίγον κάτω τοῦ γόνατος Εὐβ. (Στρόπον.): Τὰ κοριτσάκια εἶναι ἀδέξια κι οὐλοῦν τοὺς πέφτ' ἡ γονατάρει τους. Μάσι τ' γονατάρα σου, θὰ σ' δέσουν κἀνα ξύλον (δέσου = δώσω).

γονατάρει τό, Μέγαρ. Πελοπν. (Κορινθ.) γονατάρει Μέγαρ. Στερελλ. (Μαλεσ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γόνατο καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άρι (Ι).

Γονατάρει 2, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.

γονατάρικα ἐπίρρ. ἐνιαχ. γονατάρ'κα Μακεδ. (Δρυμ.)

Ἐπίρρ. ἐκ τοῦ ἁμαρτ. ἐπιθ. γονατάρης.

Γονατιστά, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.

γοναταρίτσα ἡ, Πελοπν. (Ἀρκαδ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γονατάρει διὰ τῆς ὑποκορ. καταλ. -ίτσα.

Μικρὰ γονατάρει 2, τὸ ὅπ. βλ.

γονατάρως ό, Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γονατάρει.

1) Γονατάρει 2, τὸ ὅπ. βλ. 2) Τὸ φυτὸν Νάρθηξ ὁ κοινὸς (Ferula communis) τῆς οἰκογ. τῶν Σκιαδιαφόρων (Umbelliferae). Συνών. νάρεθηκας.

γονατᾶς ἐπιθ. Θήρ. Κέρκ. Πάρ. Στερελλ. (Ἀράχ.) — Λεξ. Βάιγ. γονατᾶς Θάσ. Μακεδ. (Ἀσσηρ.) γονατᾶς Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὗς. γόνατο. Ἡ λ. καὶ εἰς Σομ.

1) Ὁ ἔχων μεγάλα γόνατα ἐνθ' ἄν.

Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. ὑπὸ τοὺς τύπ. Γονατᾶς Ἀθῆν. Κεφαλλ. (Σάμ.) Κέρκ. Πελοπν. (Πάτρ.) Γονατᾶς Μακεδ. (Θεσσαλον. Καταφύγ. Νικήτ.) Μυτιλήν. Στερελλ. (Βόνιτς. Ναύπακτ.) καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Σ' τοῦ Γονατᾶ Θάσ. 2) Ἡ ἐορτὴ τῆς Πεντηκοστῆς Μακεδ. (Ἀσσηρ.) Συνών. βλ. εἰς λ. γονατισμα 2, γονατιστὸς 3. 3) Τὸ ἄρσ. ὡς οὗς., τὸ φυτὸν Κέγχρος ὁ σπονδυλωτὸς (Setaria verticillata) τῆς οἰκογ. τῶν Ἀγρωσιδῶν (Gramineae) Ρόδ. Συνών. γονατόχορτο, κολλήτσια-νος, κολλήτσιοχορτο, κολλόχορταρο, κολλόχορτο, κοστρέβα, μουχρίτσα.

γονάτι τό, Λεξ. Ἐλευθερουδ. Βλαστ. 317 γονάτ' Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὗς. γονάτιον.

Τεκτονικὸν ἐργαλεῖον, τὸ γωνιόμετρον, ὁ γνώμων, λόγῳ τοῦ σχήματός του ἐνθ' ἄν. Ἡ σημ. καὶ εἰς Καναβούρτζην, 82 (ἐκδ. Teubner) «Οἱ γοῦν κτίσται λεγόμενοι καὶ λεπτοουργοὶ καὶ λιθοξόοι πόθεν ἔλαβον τὸν γνώμονα, ὅπερ ἐκείνοι καὶ λέγουσι γονάτιον, δι' οὗ ξέουσι καὶ ἰσάζουσιν εἰς γωνίας σχήματα τοὺς λίθους».

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Γονάτι Θάσ.

γονατιά ἡ, Ἐρεικ. Ἡπ. (Θεσπρωτ.) Θήρ. Ἴος Κρήτ. (Ἡράκλ.) Μύκ. Ὄθων. Πελοπν. (Βερεστ. Βούτσ. Γαργαλ. Δαιμον. Δίβρ. Κοντοβάζ. Κοντογόν. Λάστ. Μαργέλ. Μηλιώτ. Παιδεμέν. Τριφυλ. κ.ά.) Σίφν. Τῆλ. — Λεξ. Αἰν. Δημητρ. γονατιά Προπ. (Κύζ.) γονατιά Πόντ. (Τραπ. κ.ά.) γονατέ Δ. Κρήτ. γονατιά Κρήτ. (Ἀνατολ. Κίς. κ.ά.) γονατ-τιά Τῆλ. γονατγιά Τῆλ.

Ἐκ τοῦ οὗς. γόνατο καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ιά. Πβ. Γ. Χατζιδ., ΜΝΕ 2,254 κ.ἐξ.

1) Ἡ ἀπὸ τοῦ πέλματος μέχρι τοῦ γόνατος ἀπόστασις, λαμβανομένη ἀδρομερῶς ὡς μονὰς ὕψους ἢ βάθους Πόντ. (Τραπ.): Τὸ νερόν ἕναν γονατέαν ἔτον. 2) Κτύπημα διὰ τοῦ γονάτου Ἀθῆν. Ἐρεικ. Κέρκ. Κρήτ. (Κίς. κ.ά.) Ὄθων. Παξ. κ.ά. — Γ. Δροσίν., Ἀγροτ. ἐπιστ., 156: Τοῦ ὄωσε μὴ γονατιά 'ς τὴν κοιλιὰ Ἀθῆν. Μοῦ ὄωκε μὴ γονατιά 'ς τὸ καλάμι κ' ἐκουζουλάθηκα ἀπὸ δὸ βόνο (καλάμι = κνήμη) Κίς. || Ποίημ.

